

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Кобецька Н.Р.,

доктор юридичних наук, професор
завідувач кафедри трудового, екологічного
та аграрного права
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Правове регулювання оцінки впливу на довкілля в Республіці Польща, яка є членом ЄС, базується, насамперед, на положеннях законодавства ЄС. Першочерговим європейським документом, який закріпив процедуру оцінки впливу на довкілля, стала Директива Ради ЄС 85/337/ЄЕС від 27 червня 1985 року про оцінку впливу державних і приватних проектів на навколишнє середовище. Сьогодні вона замінена Директивою 2011/92/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС від 13 грудня 2011 року про оцінку впливу певних державних і приватних проектів на навколишнє середовище. Ще одним важливим європейським документом є Директива 2001/42/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС від 27 червня 2001 року про оцінку впливу на стан довкілля окремих планів та програм (про стратегічну екологічну оцінку).

У польській науковій літературі виділяють 3 етапи становлення інституту оцінки впливу на довкілля [1, с. 173-179]:

I. З початку 1970-х років до кінця 2000 року.

У 1970-х роках були зроблені перші спроби впровадження деяких методів оцінки впливу на довкілля. Проривом стало прийняття Закону від 31 січня 1980 року про захист та формування навколишнього середовища. У 1989 році до цього акту була внесена поправка, відповідно до якої поняття «Висновок про вплив на навколишнє середовище» було замінене терміном «Оцінка впливу на навколишнє середовище», що використовується донині.

II. З січня 2001 року по листопад 2008 року.

Перший закон Польщі, що врегулював процедуру оцінки впливу на довкілля був прийнятий в грудні 2000 року і набрав чинності з 1 січня 2001 року. Це було пов'язано з прагненням адаптуватися до вимог ЄС. Однак він діяв з постійними правками лише 9 місяців, а 1 жовтня 2001 р. був скасований. Його приписи були включені в главу 6 розділу I Закону від 27 квітня 2001 р. про охорону навколишнього середовища (*Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*).

III. З 15 листопада 2008 р.

У листопаді 2008 року положення про оцінку впливу на довкілля були вилучені з Закону про охорону навколишнього середовища. Натомість, 3 жовтня 2008 року був прийнятий спеціальний Закон про доступ до інформації про довкілля і його охорону, участь громадськості в охороні довкілля та оцінку впливу на довкілля (*Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*).

Варто зазначити, що цей закон продовжує зазнавати змін. Одні з останніх і суттєвих змін вступили в дію з 1 січня 2017 року. Вони пов'язані, в першу чергу з процедурними особливостями проведення оцінки впливу на довкілля, зокрема строками, процедурою оскарження тощо [2].

Відповідно до ст. 3 польського Закону про доступ до інформації про довкілля і його охорону, участь громадськості в охороні довкілля та оцінку впливу на довкілля під оцінкою впливу на довкілля (*ocena oddziaływania na środowisko*) розуміється процедура щодо оцінки впливу на довкілля запланованого проекту, що включає, зокрема:

- a) перевірку звіту про вплив проекту на довкілля;
- b) отримання передбачених Законом висновків та погоджень;
- c) забезпечення можливостей участі громадськості в процедурі.

Науковцями підкреслюється, що основною метою оцінки впливу на довкілля є попередження можливого прямого чи опосередкованого впливу на середовище перебування живих організмів. Ідея полягає в тому, щоб проаналізувати проект документу про оцінку або звіт з точки зору можливих змін в навколишньому середовищі після реалізації запланованого проекту. Згодом визначається масштаб, обсяг та тип негативного впливу цього проекту та рекомендації щодо можливості його обмеження або мінімізації. Коли всі плюси і мінуси розглянуті, наслідком процедури оцінки впливу є прийняття рішення про легалізацію запланованої діяльності. Суб'єкт прийняття рішення надає широкий спектр варіантів і відомостей про наслідки реалізації проекту [3, с. 102–103].

Польське законодавство розрізняє процедури: стратегічної оцінки; індивідуальної оцінки; транскордонної оцінки. Проведення так званої індивідуальної оцінки впливу на довкілля вимагається у випадку планових проектів (як правило при будівництві та реконструкції об'єктів), які 1) мають значний вплив на довкілля чи 2) можуть потенційно мати значний вплив на довкілля. Пе-

релік таких видів діяльності визначений в розпорядженні Ради Міністрів від 9 листопада 2010 р. «Про проекти, які можуть суттєво вплинути на довкілля».

Використані матеріали:

1. Bugajska A, Kulig A. Prawodawstwo w ochronie środowiska z elementami ocen oddziaływania na środowisko. Warszawa: WPW, 2014. 277 s.
2. Oceny oddziaływania na środowisko po nowemu. Warszawa: Wardyński i Wspólnicy, 2016. 24 s.
3. Ciecchanowicz-McLean. Prawo ochrony i zarządzania środowiskiem. Warszawa: Difin, 2015. 375 s.

ЩОДО ВЕДЕННЯ ЄДИНОГО РЕЄСТРУ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ

Ковальчук Т.Г.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри екологічного права
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Належне правове регулювання відносин у сфері ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля (далі – Єдиний реєстр), реалізація норм у зазначеній сфері та реальна можливість одержання інформації з Єдиного реєстру є однією із гарантій реалізації права громадян на одержання екологічної інформації, що в свою чергу виступає гарантією права на безпечне для життя та здоров'я довкілля. Правову основу суспільних відносин у сфері ведення Єдиного реєстру складають положення Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року (ч.10 ст.4, ч.10 ст.9), Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля від 13 грудня 2017 року №1026, якою затверджено 2 порядки: Порядок передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля», «Порядок ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля» (далі – Порядок).